

μικέλα φερούση

in

Absentia

μικέλα φερούση

in
Absentia

IN ABSENTIA

§

In AbsentiA*

**ερήμην*

Μικέλα Φερούση

© Δεκέμβριος 2018, Αθήνα

Σχεδιασμός εξωφύλλου: *Gemmatou*

ISBN 978-618-00-0796-1

Το παρόν ψηφιακό βιβλίο διανέμεται ελεύθερα στο διαδίκτυο από τον δημιουργό του, υπό την ακόλουθη άδεια *Creative Commons: Αναφορά Δημιουργού – Μη Εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 (CC BY-NC-ND)*

*Αν όμως είχε δίκιο για το Εκκρεμές,
ίσως να ήταν αλήθεια και όλα τα υπόλοιπα
και έκανα καλά που ήρθα εδώ*

Ουμπέρτο Έκο

¶ Σαν χθες μου φαίνεται που αγκάλιασα για πρώτη φορά το μικρό της κορμί, κι ας πέρασαν δεκάδες χρόνια από τότε. Δεν θα το φανταζόμουν ποτέ αλλά ταιριάξαμε αμέσως, σα να γνωριζόμασταν ήδη. Χωρίς προγραμματισμό, δίχως καμιά επιτήδευση. Αμέσως μετά, τη λάτρεψα. Δεν πέρασα κανένα άλλο στάδιο που προηγείται μέχρι να φτάσει κανείς εκεί. Περνούσαμε μαζί τις περισσότερες ώρες της ημέρας, σα δυο σιαμαία πλάσματα που και να ήθελαν, δε μπορούσαν να αποχωριστούν το ένα το άλλο. Κι όταν αναγκάζονταν να το κάνουν, υπέφεραν. Όμως ο χρόνος μας μαζί ήταν λίγος, πολύ λίγος για εμένα, σχεδόν ανύπαρκτος για εκείνη. Χωρίσαμε εξ' ανάγκης. Αν μπορούσα, δε θα την είχα αφήσει ποτέ αλλά οι συνθήκες δεν ήταν υπό τον έλεγχό μου. Είναι ζήτημα αν με άγγιξε άλλες δυο φορές έκτοτε, κι αυτό από λανθάνουσα νοσταλγία.

Είναι σκοτεινά εδώ μέσα. Μερικές φορές αισθάνομαι ότι το μαύρο είναι το τελευταίο χρώμα που θα δω. Περνούν ατέλειωτες ώρες και ο μόνος τρόπος να τις αξιοποιήσω –για να νιώσω ότι κάνω κάτι που να έχει νόημα– είναι αυτή η βασανιστική και

εξαντλητική ανασκόπηση της μέχρι τώρα ζωής μου. Και λέω μέχρι τώρα, γιατί με κυριεύει αυτές τις μέρες μια απόκοσμη σιγουριά ότι φτάνω στο τέλος μου. Όχι ότι με φοβίζει, απλά παραπαίω ανάμεσα στην επιθυμία ενός κάποιου τέλους και της περιέργειας για το τί γίνεται μετά. Έτσι, απλά αναμένω την οριστική απόφαση που κάποιοι άλλοι θα πάρουν για εμένα.

Πάντα έτσι ήταν. Κανείς δε με ρώτησε αν ήθελα να έρθω σε αυτόν τον κόσμο, ούτε αν ήθελα να πάω εκεί που με πήγαιναν χωρίς να με ρωτήσουν.

Πάντα χωρίς βούληση, τουλάχιστον έτσι νόμιζαν όλοι. Βρισκόμουν όπου ήθελαν οι άλλοι, ήμουν αυτό που οι άλλοι είχαν διαλέξει και υπέμενα την απόλυτη σιωπή γιατί η μοίρα δε μου έδωσε ούτε ένα όπλο να έχω να παλέψω. Κανένα χέρι να σηκώσω, κανένα στόμα να μιλήσω, κανένα πόδι να πάρω φόρα και να τρέξω μακριά. Μόνη μου αξία σε αυτή τη σύντομη ύπαρξή μου, εκείνη. Αυτή στην οποία με έδωσαν για να εκπληρώσω το σκοπό μου. Ήταν δεν ήταν 3 ημερών όταν με φόρεσαν στο μικρό της σώμα. Πώς θα μπορούσα να το ξεχάσω; Ίσως να αισθάνομαι τώρα μια σκέτη αποτυχία, αλλά πάντα θα καυχιέμαι ότι ήμουν το πρώτο της ρούχο. Τουλάχιστον αυτή τη θέση, δε μπορεί να μου την πάρει κανείς. Πώς θα μπορούσα να συγκριθώ με το δεύτερο, το τρίτο ρουχαλάκι ή ακόμη και με το αγαπημένο της τζιν; Εγώ θα είμαι για πάντα το πρώτο ρούχο που την άγγιξε, το πιο απαλό, το πιο φωτογραφημένο από όλα

τα υπόλοιπα ρούχα, το μόνο που θα άξιζε λίγες στιγμές νοσταλγίας. Κάποιες φορές, αυτό από μόνο του μου αρκεί. Άλλωστε, ήταν από τις λίγες φωτεινές στιγμές της ζωής μου, αυτές έχω επιλέξει να κρατήσω γιατί τις υπόλοιπες θα προτιμούσα να τις παραδώσω σε μια δίνη να εξαφανιστούν. Κυμαίνονται από την άκρη της αδιαφορίας μέχρι και του εξευτελισμού, τολμώ να πω. Δυστυχώς, χωρίς καμία υπερβολή.

Η πρώτη μου κιόλας εικόνα από τη ζωή ήταν κάτι παιδάκια που έπιαναν τα κομμάτια μου με τα μικρά ταλαιπωρημένα τους χεράκια και προσπαθούσαν να με ενώσουν σε ένα. Με έβαζαν κάτω από μια σιδερένια μηχανή που αγκομαχούσε κι ο ήχος της θα ήταν από μόνος του αρκετός για να με σκοτώσει αλλά τελικά τη γλίτωνα με κάποιες ουλές που εκείνα ονόμαζαν... ραφές. Για κάποιους θα μπορούσε να είναι απλά ένας εφιάλτης απ' τον οποίο, με λίγη προσπάθεια, θα μπορούσαν να ξυπνήσουν. Για μένα ήταν μια πραγματικότητα που έπρεπε να αντέξω. Δεν είχα κι άλλη επιλογή, ούτως ή άλλως.

Αφού με σχημάτισαν σε ένα φορμάκι για νεογέννητα, με έχωσαν σε μια πλαστική σακούλα που μύριζε πετρέλαιο και κατόπιν με στοίβαξαν σε μια κούτα μαζί με άλλες πανομοιότυπες σακούλες που περιείχαν πανομοιότυπα φορμάκια. Θα είχα σκάσει από τη βρωμερή μυρωδιά της σακούλας και τη σιχασιά που ένιωθα πιεσμένο ανάμεσα σε δεκάδες άλλα, άγνωστα σε μένα φορμάκια. Ευτυχώς όμως, δεν

έχω μύτη. Ένας άνθρωπος, μελαμψός και βρώμικος από το εργοστάσιο, έσκυψε πάνω από την κούτα και την έκλεισε βίαια, σα να ήταν σκοπός του να μας σκοτώσει ασφυκτιώντας μας. Ευτυχώς, ούτε τα υπόλοιπα φορμάκια είχαν μύτη. Κάπως έτσι παρατήρησα πως μου έμοιαζαν όλα τους, αλλά δεν ήταν εγώ. Η χάρτινη κούτα άρχισε να κουνιέται κι εγώ ένιωθα όλο και πιο πολύ αηδιασμένο, ένα βήμα πριν τον εμετό, αν είχα στόμα. Δεν είχα καμία διάθεση να συμμετάσχω στη συζήτηση που έπιασαν τα υπόλοιπα φορμάκια, ούτε να γνωριστώ με κανένα τους, όπως έκαναν τα περισσότερα. Άλλα έλεγαν πως ήμαστε τυχερά που τη γλιτώσαμε με κάποιες ραφές κι άλλα ονειρεύονταν ότι θα πήγαιναν σε ένα καλύτερο μέρος τώρα. Κάποια απλά έκλαιγαν και αναπολούσαν τις ημέρες που υπήρχαν σε μια ακαθόριστη μορφή ζωής που λεγόταν «βαμβάκι» και είχαν τη δυνατότητα να πετάξουν με τον άνεμο και να πάνε σε άλλο μέρος ή να αιωρούνται αιωνίως. Καθένα είχε μια διαφορετική άποψη. Όλα κι από μία διαφορετική συμπεριφορά. Κάτι που εμένα με κούραζε αν σκεφτείς ότι, αυτό που νοσταλγούσε έκλαιγε γοερά μη μπορώντας να κάνει τίποτα κι αυτό που προσέμενε έναν παράδεισο από δω και πέρα, χασκολογούσε ασταμάτητα και φλυαρούσε για τις προσδοκίες του. Ανυπόφορο. Όταν άνοιξε την κούτα μια ψηλή κοπέλα και μας τράβηξε έξω, ένιωσα τη μεγαλύτερη ανακούφιση της ζωής μου. Όχι ότι ήμουν

αντικοινωνικό, αλλά η σαρδελοποίηση στην κούτα με είχε εξουθενώσει.

Η ψηλή κοπέλα αποδείχτηκε σωτήρας. Με έβγαλε από τη σακούλα, με τίναξε δυο φορές κι έτσι μπόρεσα να νιώσω το φρέσκο αέρα. Έπειτα με ακούμπησε σε ένα λευκό πάγκο και με δίπλωσε με προσοχή. Με ανέβασε ψηλά και με ακούμπησε σε ένα ράφι, πάνω από τα υπόλοιπα φορμάκια. Έτσι μπορούσα να βλέπω όλο τον κόσμο καθαρά και να μη νιώθω πιεσμένο όπως πριν. Μάλιστα, κάθε δυο μέρες, μας κατέβαζε όλα πάλι στον πάγκο και επαναλάμβανε τη διαδικασία «ξεδίπλωμα, τίναγμα, δίπλωμα» οπότε δε βαριόμουν και δε δυσανασχετούσα. Την άκουσα μια μέρα που έλεγε σε μια φίλη της ότι το κάνει γιατί ήμασταν, λέει, λευκά. Ότι αν το αμελούσε, θα καθόταν σκόνη επάνω μας και θα χάναμε αυτή τη λευκότητα κι αυτό θα ήταν κακό. Δεν κατάλαβα γιατί, αλλά επειδή μου άρεσε που ασχολούνταν μαζί μου, δεν επεξεργάστηκα περαιτέρω το θέμα της λευκότητας. Εμένα ευτυχώς με έβαζε πάντα πάνω από τα υπόλοιπα φορμάκια κι αυτό είπε, συνέβαινε, επειδή ήμουν πιο μικρό από τα άλλα. Εγώ όμως νόμιζα ότι το πιο μικρό ήταν αυτό που έκλαιγε, το πιο ανώριμο. Αλλά και πάλι δεν ασχολήθηκα, γιατί με συνέφερε να είμαι πάνω-πάνω.

Οι μέρες περνούσαν αρκετά ευχάριστα πάνω στο ράφι. Δεν ήταν που μπορούσα και αισθανόμουν τον καθαρό αέρα ούτε το ότι είχα παρέα. Με συνέπαιρναν τα χρώματα, οι ομιλίες και οι

κόρνες που ακούγονταν από το δρόμο. Με ικανοποιούσε το ότι τις μισές ώρες της ημέρας υπήρχε κίνηση γύρω μου και τη νύχτα ησύχαζαν όλα κι έτσι μπορούσα να ξεκουραστώ. Μέναμε όλα μαζί σ' ένα χώρο που ονόμαζαν «κατάστημα». Κάποιοι το έλεγαν και «μαγαζί», αλλά εννοούσαν τον ίδιο χώρο. Ήμαστε κάθε λογής ρούχα εκεί μέσα, τοποθετημένα προσεκτικά σε ράφια. Κάποια βέβαια, ήταν κάπως πιο ευνοημένα σε αυτή τη ζωή, καθώς τα είχαν τοποθετήσει σε ένα ξεχωριστό μέρος, λίγο πιο δίπλα από εμάς, που το ονόμαζαν «βιτρίνα». Αυτά τα ρούχα δεν τα συμπαθούσε κανείς λόγω της αδικαιολόγητης εύνοιας που είχαν. Εκείνα βέβαια, δεν αποδέχονταν αυτόν τον τίτλο καθώς, όταν μας έφεραν εδώ ήταν ήδη καλοκαίρι και τα ρούχα αυτά υπέφεραν από τον ήλιο που έπεφτε συνεχώς πάνω τους. Ξεθώριαζε το χρώμα τους και δεν τους άρεσε καθόλου.

Εγώ βρισκόμουν σε μια φάση έξαψης γιατί, παρόλο που καθόμουν σχεδόν μόνιμα σε ένα ράφι, είχα την πιο αξιόλογη θέα που θα μπορούσα να έχω μέσα από το «κατάστημα». Άκουγα όλων των ειδών τους ήχους: ομιλίες, φωνές, κουδουνίσματα τηλεφώνων (κάθε άνθρωπος είχε άλλο τηλέφωνο και κάθε τηλέφωνο είχε άλλο ήχο), εξατμίσεις που δυσκολεύονταν να κάνουν τη δουλειά τους και μια συνεχή βουή που έδειχνε ότι υπήρχε ζωή σε εκείνο το μέρος. Μέσα και έξω από το κατάστημα.

Οι άνθρωποι που περνούσαν έξω από αυτό, ονομάζονταν απλά άνθρωποι. Αυτοί που διέσχιζαν την πόρτα και έμπαιναν μέσα, ονομάζονταν πελάτες. Και κάθε φορά που κάποιος περνούσε την πόρτα, η κοπέλα που μας φροντίζει, επιδιόταν σε μια αλληλουχία συγκεκριμένων κινήσεων. Πρώτα ίσιωνε την πλάτη της κι έπειτα τέντωνε τα χείλια της μέχρι εκεί που δεν πήγαινε άλλο κι έτσι σχημάτιζε ένα «χαμόγελο». Έτσι έλεγαν το τέντωμα των χειλιών οι άνθρωποι κι ήταν κάτι που έκαναν όταν ήταν χαρούμενοι ή όταν άκουγαν κάτι αστείο. Το «χαμόγελο», όπως μου είπε ένα από τα άλλα φορμάκια, είχε πολλά είδη. Υπήρχε το αληθινό, το προσποιητό, το αυθόρμητο, το «μέσα από την ψυχή σου», που ήταν εξίσου δύσκολο να το πετύχεις αλλά και να το περιγράψεις, και άλλα πολλά που δε συγκράτησα. Πάντως, το χαμόγελο της κοπέλας του καταστήματος δεν ανήκε σε αυτό το είδος που λεγόταν χαρούμενο. Το φορμάκι που μας ανέλυσε τα είδη του χαμόγελου ήταν πολύ ώριμο και ήξερε σχεδόν τα πάντα για τους ανθρώπους. Ήταν η δεύτερη φορά που βρισκόταν σε αυτή τη ζωή ως ρούχο γιατί το είχαν χρησιμοποιήσει προηγουμένως ως σκέτη κλωστή κι έτσι, είχε ήδη γνωρίσει ανθρώπους. Έλεγε ότι ανήκε σε ένα είδος που λεγόταν «χειροποίητο» κι ότι αυτό του έδινε μεγαλύτερη αξία από τη δική μας. Δε μου άρεσε έτσι όπως το έθεσε και γι' αυτό αποστασιοποιήθηκα, για να μη νομίζουν τα άλλα φορμάκια ότι κάνω παρέα με κάποιο που σνομπάρει τα υπόλοιπα. Μας έδινε

όμως σωστές και πολύτιμες πληροφορίες όταν το ρωτούσαμε για κάτι που είχαμε απορία, κι έτσι έπαψε να είναι ενοχλητικό από κάποιο σημείο και μετά.

Πέρασα σχεδόν ενάμιση μήνα εκεί μέσα. Έμαθα πολλά πράγματα. Άκουσα ακόμη περισσότερα. Ένας όμως ήταν ο καημός μου. Όχι μόνο δικός μου, καθώς όλα τα ρούχα με τον ίδιο καημό περνούσαν τις μέρες τους. Να βγουν έξω από το κατάστημα. Να δουν πως φαινόταν ο κόσμος έξω. Κυρίως, να ανήκουν κάπου. Όλη αυτή την ιστορία την ξεκίνησε βέβαια το παλιό φορμάκι που την είχε ξαναζήσει όταν βρισκόταν σε κατάστημα ειδών ραπτικής ως μασούρι κλωστής. Κάποια κυρία το αγόρασε κι έτσι έφυγε από εκεί. Την ιστορία αυτή μας τη διηγήθηκε την πρώτη μέρα που μας τοποθέτησαν στα ράφια, επειδή βλέπαμε ρούχα να μπαίνουν σε καινούριες, πολύχρωμες σακούλες και να τα παίρνουν μαζί τους οι άνθρωποι που ονομάζονταν πελάτες. Έβγαιναν έξω από το κατάστημα κι από τότε δεν τα ξαναβλέπαμε. Τα περισσότερα δηλαδή. Γιατί κάποια γυρνούσαν κλαίγοντας, επειδή οι άνθρωποι τα είχαν πει «ελαττωματικά» και δεν τα ήθελε κανείς. Αυτό σήμαινε αυτομάτως ότι δεν είχαν καμία ελπίδα να ανήκουν κάπου. Θα επέστρεφαν στο εργοστάσιο κι από κει και πέρα, ένας θεός ήξερε τί θα συνέβαινε. Κανένα ρούχο που είχε τη ρετσινιά του ελαττωματικού δεν επέστρεψε ποτέ για να πει στα άλλα τί του είχε συμβεί. Γι' αυτό, υποθέταμε το χειρότερο.

Κοινός στόχος για όλα μας ήταν να φύγουμε από εκεί. Δεν θα είχε κανένα μας δεύτερη ευκαιρία όπως το παλιό φορμάκι, γιατί δεν ήμαστε «πρώτη ύλη», όπως ανέφερε στη διεξοδική του ανάλυση, αλλά «τελικό προϊόν». Κι αυτό μόνο ένα πράγμα σήμαινε: ότι περιείχε τον όρο «τελικό», δεν είχε άλλη ευκαιρία. Όλα ή τίποτα. Έτσι κι εμείς, το μόνο που είχαμε σα σκοπό ήταν να ανήκουμε σε κάποιον πελάτη. Μόνος μας φόβος, να μη μας γυρίσει πίσω.

Έχω έντονα χαραγμένη στη μνήμη μου την ημέρα που έφυγα από το κατάστημα. Περνούσαν τόσο γρήγορα οι στιγμές που δεν πρόλαβα να αποχαιρετίσω κανένα από τα υπόλοιπα ρούχα. Μόνο, την ώρα που με έβαζε η κοπέλα στη νέα σακούλα, πρόλαβα να της πω ένα «ευχαριστώ» που με φρόντιζε. Δεν είμαι όμως καθόλου σίγουρο ότι το άκουσε ποτέ κι ίσως να θεώρησε ότι δεν έχω τρόπους, πράγμα που δεν θέλω να σκέφτομαι.

Είχε πολύ ήλιο εκείνη την ημέρα. Τα ρούχα στη βιτρίνα γκρίνιαζαν, ως συνήθως. Η κοπέλα είχε από νωρίς τελειώσει με τη φροντίδα μας κι ο χώρος έξω από το κατάστημα ήταν σχεδόν άδειος. Όσο λιγότεροι άνθρωποι, τόσο λιγότεροι πελάτες. Όσο λιγότεροι πελάτες, τόσο λιγότερα ρούχα θα έβρισκαν το δρόμο τους και θα εκπλήρωναν το σκοπό τους. Οι πιθανότητες ήταν σχεδόν μηδαμινές. Απ' ό,τι κατάλαβα από τις κουβέντες που έκανε η κοπέλα στο τηλέφωνο, πρέπει να πλησίαζε ένα ιδιαίζον γεγονός, γιατί συνέχεια επαναλάμβανε τη λέξη

‘Δεκαπενταύγουστος’. Ακόμη και σήμερα δεν έχω μάθει τί σημαίνει, αυτό που κατάλαβα με τα χρόνια, είναι ότι όταν είναι ‘Δεκαπενταύγουστος’, οι άνθρωποι εξαφανίζονται και πάντα έχει πολύ ήλιο. Εμένα ποτέ δε μου άρεσε πάντως, γιατί μέχρι να περάσει, δεν άκουγα καμία φωνή ανθρώπου και βαριόμουν θανάσιμα.

Απέμενε περίπου μια ώρα μέχρι να φύγει η κοπέλα από το κατάστημα, όταν μπήκαν μέσα δυο πελάτες. Μια ρυτιδιασμένη κυρία κι ένας άντρας αναλόγων προσόντων. Η κοπέλα τέντωσε πάλι τα χείλη της, ίσιωσε την πλάτη και προχώρησε προς το μέρος τους. Μετά από λίγο, με κατέβασε από το ράφι χωρίς να αγγίξει προηγουμένως κανένα άλλο ρούχο. Με ακούμπησε στον πάγκο και το ρυτιδιασμένο ζευγάρι έσκυψε από πάνω μου και με περιεργαζόταν. Παρακαλούσα να μη με πάρουν αυτοί, με τρόμαζαν τα πρόσωπά τους, δεν ήθελα να ζήσω μαζί τους. Η κυρία με σήκωσε στον αέρα κι άρχισε να με αιωρεί και να χαμογελάει. Αυτό θα πρέπει να ήταν από τα άλλα χαμόγελα, αυτά που έλεγε το φορμάκι ότι σημαίνουν χαρά κι είναι αληθινά. Όσο κι αν ευχόμουν, κανείς δε με άκουγε. Η κυρία με έδωσε πάλι στην κοπέλα. Εκείνη με πήγε σε έναν άλλο πάγκο, με δίπλωσε ξανά, πήρε μια πολύχρωμη σακούλα, με έβαλε μέσα προσεκτικά, την έκλεισε και την έδεσε με ένα πορτοκαλί φιόγκο. Έδωσε τη σακούλα στη ρυτιδιασμένη κυρία κι έτσι βγήκα έξω από το κατάστημα.

Είχα σαστίσει. Ξαφνικά ο ήλιος έπεφτε πάνω μου και ζέσταινε το χώρο της σακούλας, κουνιόμουν πέρα δώθε, χειρότερα από τότε που με είχαν βάλει στην κούτα και κόντευα να τρελαθώ από την τσιριχτή φωνή της ρυτιδιασμένης κυρίας. Το μόνο που μπόρεσα να ξεχωρίσω ήταν ότι πηγαίναμε κάπου που λεγόταν «μαιοκτήριο».

- «Εδώ είναι. Φτάσαμε!», είπε έπειτα από λίγη ώρα η ηλικιωμένη στον άντρα της.

Μετά από αυτή τη φράση, άρχισα πάλι να κουνιέμαι πέρα-δώθε μέσα στη σακούλα. Το μόνο καλό ήταν ότι γλίτωσα από τη ζέστη που προκαλούσε ο ήλιος καθώς, το μέρος που βρισκόμασταν, το μαιοκτήριο δηλαδή, ήταν ζεστό μεν αλλά χωρίς ήλιο. Μάλλον θα του απαγορευόταν η είσοδος εκεί. Η αλήθεια είναι, πως είναι κομματάκι ενοχλητικός. Δεν τον γνώρισα ποτέ σε προσωπικό επίπεδο, αλλά σχεδόν πάντα άκουγα ανθρώπους να γκρινιάζουν για την αφόρητη ζέστη που προκαλούσε αυτός κι ένας συγγενής του με μακρύ όνομα: το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

Όταν πια σταμάτησε το βασανιστικό κούνημα, ένιωσα απίστευτη ανακούφιση και απλά ευχόμουν να μην ξεκινήσει πάλι. Κάπου με ακούμπησαν μαζί με τη σακούλα αλλά δε μπορούσα να δω πού, γιατί ήμουν κλεισμένο μέσα σε αυτή κι όταν τη ρωτούσα πού είμαστε μου έλεγε: -«Στο δωμάτιο». Έτσι λακωνικά, αλλά εγώ δεν ήξερα τί είναι αυτό και δεν τόλμησα να τη ρωτήσω γιατί δε φαινόταν τύπος που της έπιανες εύκολα κουβέντα. Στο δωμάτιο λοιπόν... Άκουγα φωνές από μακριά, αλλά εκεί που βρισκόμασταν εμείς υπήρχαν μόνο ψίθυροι. Κατάφερα να ξεχωρίσω δυο αντρικές φωνές, μία εκ των οποίων ανήκε στον ηλικιωμένο κύριο που με έφερε μαζί με τη ρυτιδιασμένη κυρία. Η άλλη ήταν κάποιου που όλοι του απευθύνονταν ως «μπαμπά». Αλλά αυτό διήρκεσε μόνο τα πρώτα δευτερόλεπτα της άφιξής μας. Από κει και έπειτα κανείς δεν τον φώναξε ξανά έτσι, όλοι έλεγαν «Μηνά». Ο μπαμπάς Μηνάς μίλαγε πολύ σιγανά και πολύ λίγο. Η κυρία δεν ακουγόταν καθόλου και ο μεγάλος κύριος έκανε συνέχεια ερωτήσεις στις οποίες δεν απαντούσε κανένας.

- «Πριν πόση ώρα έγινε αυτό; Την πήραν αμέσως; Σε έχουν ενημερώσει; Γιατρός δεν υπάρχει εδώ πέρα; Πού πήγαν οι νοσοκόμες;»

Δεν άκουσα κανένα να απαντάει και μετά από αυτό είχαμε απόλυτη σιωπή. Όπως τα βράδια στο κατάστημα, που έφευγε η κοπέλα κι αυτό σήμαινε ότι ήταν ώρα να ξεκουραστούμε. Από

συνήθεια με πήρε ο ύπνος, θεώρησα ότι είχε έρθει πάλι εκείνη η ώρα αλλά σε άλλο μέρος. Φαίνεται ότι όπου και να είσαι, πρέπει να ξεκουράζεσαι ανά τακτά διαστήματα. Μάλλον γι' αυτό υπάρχει η σιωπή. Συνειδητοποίησα πόσο ικανοποιημένο ένιωθα με τον εαυτό μου που μάθαινα τόσο γρήγορα καινούρια πράγματα κι έβρισκα απαντήσεις. Ευχαριστιόμουν τη διαδρομή που έκανα από την αναρώτηση στην τελική απάντηση και αντιστρόφως. Γιατί πάντα είχα το συνήθειο να κάνω συνειρμούς κι όταν έφτανα στο τελικό συμπέρασμα, να προσπαθώ να θυμηθώ από πού ξεκίνησα το σκεπτικό μου και κατέληξα εκεί. Ποια μονοπάτια διέσχισα νοητά, ποια ενδιάμεσα συμπεράσματα έβγαλα και τί ήταν αυτό το οποίο με παράσερνε από το ένα σημείο στο άλλο μέχρι να καταλήξω κάπου. Ήταν το προσωπικό μου παιχνίδι. Κατάφερνε να με απασχολεί για ώρες ατελείωτες κι έτσι, δε βαριόμουν τόσο πολύ όσο στην αρχή. Ανακαλύπτοντας πόσα πράγματα μπορούσα να κάνω με τη σκέψη, ξέχασα τί σημαίνει βαρεμάρα. Αλλά απέκτησα μια άλλη συνήθεια που τελικά, αποδείχθηκε πολύτιμη για την ύπαρξή μου. Με τη σκέψη μονάχα μπορούσα να ονειροπολώ, να κάνω σχέδια, να βρίσκομαι σε άλλα μέρη και να κάνω ό,τι έβαζε ο νους μου. Διόλου ευκαταφρόνητο για ένα αντικείμενο που δε μπορεί μήτε να κινηθεί μήτε να καθορίσει την πορεία του.

Εύπνησα απότομα. Από την απόλυτη σιωπή στην απόλυτη φασαρία. Ή σωστότερα, στο χάος. Φωνές, κλάματα, οδυρμοί,

αναφιλητά και πάλι απ' την αρχή ερωτήσεις που δεν απαντήθηκαν από κανέναν.

- «Μα πώς, δεν ήταν κανείς εδώ; Εσύ πού ήσουν; Το παιδί;»

Ξανά κλάματα. Άκουγα και τους τρεις τους να κλαίνε. Σε αντίθεση με το χαμόγελο, το κλάμα ήξερα ήδη τί ήταν. Περίεργο, αυτό δεν χρειάζεται να στο μάθει κανείς. Πώς αλλιώς εξηγείται ότι όλοι οι μικροί άνθρωποι που έμπαιναν στο μαγαζί έκλαιγαν; Παιδιά τους λέγανε, δεν ήταν ούτε άνθρωποι ούτε πελάτες. Μέσα ή έξω από το μαγαζί, παρέμεναν απλά παιδιά. Και το κλάμα τους ήταν φυσικό. Ακόμα κι αν ξεκινούσε σαν προσποιητό, κατέληγε να είναι αληθινό μιας και ήταν πιο κοντά στη φύση τους.

Οι φωνές έπαψαν τελείως, οι ερωτήσεις έμειναν αναπάντητες και το μόνο που ξεχώριζα ήταν τρεις λάρυγγες να βρίσκονται στα όρια του πνιγμού από τους ατελείωτους λυγμούς. Δεν καταλάβαινα το λόγο, δεν ήξερα τί είχε συμβεί αλλά είχα μια μεταφυσική αίσθηση πως ήταν ανυπόφορο. Το κλίμα ήταν βαρύ και οι ομιλίες που άκουγα δεν έμοιαζαν με αυτές μέσα στο αυτοκίνητο την ώρα που ερχόμασταν. Αυτοί οι ίδιοι άνθρωποι, οι ηλικιωμένοι, πριν λίγη ώρα γέλαγαν και αστειεύονταν μεταξύ τους, με κοίταζαν και χαμογελούσαν, μιλούσαν για το δυο φορές παιδί τους που πήγαιναν να δουν. Κάτι πολύ άσχημο είχε μεσολαβήσει και άλλαξαν διάθεση έτσι ξαφνικά. Ακόμα κι αν δεν είχα τη δυνατότητα να τους ακούσω, η ατμόσφαιρα ήταν

τόσο ασθενική, που θα το είχα καταλάβει και χωρίς τα κλάματα. Το πάνω μέρος της σακούλας χωρίστηκε σιγά-σιγά στα δυο και από το κενό έβλεπα ξανά το πρόσωπο της μεγάλης κυρίας. Αυτή τη φορά όμως έκλαιγε και μάλιστα με τέτοιο τρόπο, αθόρυβο και αξιοπρεπή, που με έκανε σχεδόν να τη συμπαθήσω. Αλλά δε μπορούσα να κάνω τίποτα για να τη βοηθήσω. Εδώ δε μπορούσα να βοηθήσω εμένα καλά-καλά, που είχα γίνει μούσκεμα από τα δάκρυα που έπεφταν σε όλο μου το σώμα. Αρχικά είχα την αίσθηση ότι με είχε μπερδέψει με σφουγγάρι. Με κοίταγε επίμονα, με έσφιγγε κι έπειτα έκρυβε το πρόσωπό της μέσα μου. Πρέπει να πέρασαν αρκετά λεπτά μέχρι να καταλάβω ότι όλη αυτή η τελετουργία στην οποία επιδιόταν, προερχόταν από αυτό που είχε συμβεί. Με κάποιον περίεργο τρόπο με συνέδεσε με αυτό, κι η συγκεκριμένη απορία μου λύθηκε έπειτα από πολλά χρόνια. Αυτό που μου έμεινε έντονα χαραγμένο στη μνήμη μέχρι και σήμερα, ήταν η φράση που πρωτάκουσα εκείνη τη δύσκολη μέρα και που επαναλήφθηκε αρκετές φορές τις μέρες που ακολούθησαν: «Πέθανε στη γέννα».

¶ Όταν πήγαμε πλέον στο σπίτι του Μηνά, είχαν ήδη περάσει δυο μέρες. Με ακούμπησαν μαζί με τη σακούλα σ' ένα καναπέ, ακόμη δε μπορούσα να δω τίποτα. Μόνο από τους ήχους καταλάβαινα τι γινόταν και από τις περιγραφές της σακούλας. Το τηλέφωνο ένιωθε άσχημα όταν κουδούνιζε, αλλά δε μπορούσε να κάνει κάτι. Ήταν πάνω απ' τις δυνάμεις του. Ακουγόταν η σιγανή φωνή του Μηνά, μισές προτάσεις και κοφτές. Άκουσα ότι στο μαιευτήριο είχε μείνει ο μεγάλος κύριος, ο Βάιος. Όταν ήρθε στο σπίτι η ρυτιδιασμένη κυρία που με αγόρασε, με έπιασε μαζί με τη σακούλα και με μετέφερε σε άλλο δωμάτιο, αλλά μέσα στο ίδιο σπίτι. Το κατάλαβα γιατί άκουγα τη δειλή φωνή του μπαμπά Μηνά όταν χτυπούσε το τηλέφωνο κι έπειτα από κάθε συνομιλία, ένα μακρόσυρτο λυγμό. Μέχρι το επόμενο τηλεφώνημα. Όσπου κάποια ώρα σταμάτησε να απαντά. Άδικα κουδούνιζε και ταλαιπωριόταν το τηλέφωνο, ο Μηνάς είχε παραδοθεί. Ποιος άλλωστε έχει το κουράγιο να περιγράφει τη θλίψη του;

Τις πρώτες ώρες, προσπαθούσα να συνδέσω τα γεγονότα από αυτά που άκουγα ώστε να καταλάβω τι είχε γίνει αλλά και το λόγο που εγώ βρισκόμουν εκεί. Όντως επικρατούσε το χάος, εγώ όμως βρισκόμουν σε ένα εντελώς καινούριο μέρος χωρίς να γνωρίζω τίποτα· ούτε τα πρόσωπα που με πλαισίωναν ούτε τι θα έκανα από δω και πέρα. Το γεγονός της ημέρας ήταν η κηδεία μιας Αμαλίας. Δεν την είδα ποτέ, αλλά από τον τρόπο που

έκλαιγαν όλοι, συμπέρανα ότι ήταν καλός άνθρωπος. Γιατί αν δεν ήταν, ποιος ο λόγος να φέρονται έτσι και να κλαίνε μόνο με την ανάμνησή της;

¶ Πρώτη φορά έβλεπα το χώρο. Οι τοίχοι ήταν βαμμένοι μ' ένα ανοιχτό πορτοκαλί και είχαν ζωγραφισμένα λουλούδια πάνω τους. Απ' το παράθυρο κρέμονταν χαρούμενα κουρτινάκια με πεταλούδες και πάνω από μια κούνια κρεμόταν ένα περίεργο πράγμα που έμοιαζε με ελικόπτερο. Μόνο που ήταν πιασμένο μ' ένα συρματάκι απ' το ταβάνι και αντί για έλικες, είχε 4 άκρες που κατέληγαν σε πολύχρωμα λούτρινα ζωάκια. Εντύπωση μου έκανε γιατί αυτά γύριναγαν γύρω-γύρω αλλά κανένα τους δεν έβγαζε μιλιά. Εμένα αν με γυρνούσαν έτσι συνέχεια ή θα είχα ζαλιστεί ή θα φώναζα να σταματήσουν. Δεν κατάλαβα ποτέ πώς άντεχαν τέτοιο βασανιστήριο.

Τη σακούλα δεν την ξαναείδα. Την πήρε η μεγάλη κυρία και δεν έμαθα τι απέγινε. Ήξερα όμως πως σίγουρα θα τα καταφερνε, καθώς ήταν πιο μεγάλη από εμένα και πιο έμπειρη, αφού είχε κάνει μεγαλύτερο ταξίδι. Πρώτα ως δέντρο, έπειτα ως

χαρτί και τελικά σακούλα, είχαν δει πολλά τα μάτια της. Τώρα που πέρασαν σχεδόν 70 χρόνια, ξέρω πια τι συνέβη εκείνη την ημέρα. Μέσα σ' όλον αυτό τον καιρό, κατάφερα να ενώσω τα κομμάτια. Τότε, μου έλειπαν πολλές γνώσεις και αδυνατούσα να καταλάβω γιατί ήταν έτσι ο κόσμος έξω από το κατάστημα.

Είχα τόσο πολύ στραμμένη την προσοχή μου στη θλίψη τους, που δεν πρόσεξα αμέσως τον τέταρτο άνθρωπο που υπήρχε στο δωμάτιο. Ήταν μικροσκοπικός, τα μάτια του δεν ξεχώριζαν εύκολα (ή μάλλον τα είχε κλειστά κι εγώ αρχικά νόμιζα ότι δεν είχε – έτσι έμαθα να ξεχωρίζω τους ανθρώπους, ήξερα σε ποιο σημείο να ψάξω για τα μάτια τους κι έπειτα άρχιζα να καταλαβαίνω τι ήθελαν κοιτώντας απευθείας μέσα τους). Με το που άνοιξε τα μάτια του όμως, άνοιξε και το στόμα του. Δεν είχα ακούσει ποτέ μου πιο εκνευριστικό θόρυβο. Ούτε η ραπτομηχανή που με τυράννιζε δεν έκανε έτσι. Αλλά ακόμη κι αυτή, είχε κάποιο σταματημό. Τούτο δώ, δε σταματούσε με τίποτα. Έκλαιγε τόσο γοερά, που πια νομίζω ότι είχε καταλάβει την απώλεια εκείνης της ημέρας. Με κάποιον τρόπο, κατά βάθος, ένιωθε ότι κάτι του έλειπε. Όπως εγώ ήξερα ότι έλειπε η σακούλα που με βάστηξε από το κατάστημα μέχρι το σπίτι, αλλά σε πιο σοβαρή εκδοχή.

Η ηλικιωμένη κυρία με πήγε στο μπάνιο, με έβρεξε κι έπειτα με στέγνωσε σε ένα περίεργο μηχάνημα που φύσαγε ζεστό αέρα. Ένιωσα βάρος πολύ, σαν να είχαν πέσει πάνω μου

ξαφνικά άλλα τριάντα φορμάκια. Έπειτα πήγε και το μωρό στο μπάνιο και το έβρεξε κι αυτό. Φαίνεται πως ήταν έθιμο πριν γνωριστούμε να έχουμε βραχεί και στεγνώσει και τα δυο, να έχουμε απαλλαγεί από παλιούς λεκέδες και καθαρά πια, να συστηθούμε.

Αυτό εξακολουθούσε να κλαίει και να ωρύεται. Δεν ήξερα πόσο ακόμη θα άντεχα αυτό το σαματά. Αλλά και πάλι, ούτε να μην αντέξω γινόταν, αφού δεν είχα αυτιά. Ήξερα πως κάποια στιγμή θα τελειώσει κι αυτό, αλλά ταυτόχρονα το λυπόμουν. Ένιωθα μια παράξενη ώθηση να το βοηθήσω, κι ας μην ήξερα πώς. Απ' την άλλη, επειδή δεν είχα φταίξει σε κάτι, αναρωτιόμουν γιατί μου συνέβαινε εμένα αυτό, γιατί έπρεπε να βιώνω τον πόνο του και ποιος τέλος πάντων είχε αποφασίσει αυτή την περίεργη συναίσθηση. Φάνηκε όμως από τότε, πως ήταν ο προορισμός μου να νιώθω κι εγώ όσα συνέβαιναν σε αυτό το μικρό ανθρωπάκι. Είτε καλά είτε άσχημα. Γιατί πέρα από τον όποιο πόνο, εξαιτίας του μπορούσα να παίρνω αναπνοές χωρίς να έχω πνεύμονες δικούς μου. Τις ώρες που με φορούσε ζωντάνευα, όλες μου οι άκρες μπορούσαν να κινούνται κι όλο αυτό συνέβαινε με τη δική του θέληση. Εκείνη τη μέρα, με δυσκολία θα την ξεχάσω. Άλλωστε, είναι ό,τι μου απέμεινε. Και δε σκέφτομαι πια γιατί έπρεπε να το περάσω, τώρα που ξέρω τη σημασία που είχε.

Εκείνο εξακολουθούσε να φωνάζει και να κλαίει. Κι όση περισσότερη ώρα το έκανε αυτό, τόσο άλλαζε το χρώμα του και γινόταν όλο και πιο κόκκινο. Μου φάνηκε πολύ χαριτωμένο και το ζήλεψα. Εγώ δε μπορούσα να αλλάξω τότε χρώμα. Στην πορεία έγινα κίτρινο, αλλά δεν το έκανα επίτηδες. Αν το είχα αποφασίσει εγώ, σίγουρα θα διάλεγα να γίνω πορτοκαλί. Σαν την κορδέλα που κρεμόταν από τη σακούλα που με μετέφερε. Έπεφταν οι άκρες της μέσα στη χαραμάδα και έτσι όπως τη χτυπούσε ο ήλιος με τύφλωνε με τη λάμψη της. Μαζί με τη σακούλα όμως, εξαφανίστηκε κι αυτή.

Η ρυτιδιασμένη κυρία δεν έκλαιγε πια. Μάλλον θα τελείωσε το νερό που έτρεχε από τα μάτια της. Κι εκείνη άλλαζε χρώμα· από κόκκινη έγινε κίτρινη μέσα σε δευτερόλεπτα. Για την ακρίβεια, μόλις στέρεψε το νερό. Με σήκωσε από το έπιπλο και με κοίταζε έντονα για λίγα δευτερόλεπτα. Μία εμένα και μία το ανθρωπάκι. Έπειτα με τράβηξε προς το μέρος του. Έπιασε τη δεξιά μου άκρη και πέρασε το χέρι του από μέσα μου. Το ίδιο έκανε και με την αριστερή μου άκρη. Δεν είχα έρθει ποτέ μου ξανά σ' επαφή με κάτι τέτοιο, εκστασιάστηκα! Σα να καιγόμουν και να δροσιζόμουν ταυτόχρονα. Με είχαν ξαναγγίξει άνθρωποι, αλλά κανείς τους δεν ήταν τόσο βελούδινος. Κανείς τους δε μύριζε τόσο όμορφα, κανείς δεν ανέδυε τέτοια αγνότητα, αυτή την απροσδιόριστη συστολή που λες ότι αποκλείεται να είναι αυθεντική. Κι όμως ήταν. Όταν πια είχε γεμίσει κάθε μου

κομμάτι και μ' ένα μέρος από το μικρό άνθρωπο, προσανατολίστηκα και κατάλαβα πως... με φορούσε. Αγκάλιαζα κάθε του άκρη αλλά και μέση. Ενωνόμασταν σε όλα σχεδόν τα σημεία. Άρχισε να εξαφανίζεται η ενοχλητική του φωνή, δεν άκουγα τίποτα πια. Μόνο ένιωθα την απαλότητα να με διαπερνά μαζί με την πρωτόγνωρη μυρωδιά που με τύλιξε και μ' έδεσε μαζί του για πάντα. Αυτή τη μνήμη την ανασύρω και την ξεσκονίζω κάθε μέρα έκτοτε. Μπορεί το μυαλό μου να φθίνει λόγω της πολυκαιρίας, αλλά αυτές τις στιγμές δε μπορώ να τις αφήσω σκονισμένες. Αν μπορούσα να πω ότι ανατρίχιασα στην πρώτη επαφή μας, αυτό ακριβώς θα έλεγα. Ότι οι κλωστές μου ανέδειξαν όλη την τρυφερότητα που έκρυβαν για να μπορέσουν να φροντίσουν αυτό το σωματάκι. Ότι μισούσα τις ώρες που το αποχωριζόμουν γιατί έπρεπε να πλυθώ, χωριστά όμως από το μωρό κι ότι μέχρι να στεγνώσω και να ξαναφορεθώ κυλούσε βασανιστικά αργά ο χρόνος. Κατάλαβα επιτέλους ποιο ήταν το νόημα της ύπαρξής μου και δόθηκα σε αυτό το σκοπό με ό,τι μέσο είχα διαθέσιμο. Δεν είχα να προσφέρω και πολλά. Μία υποτυπώδη ζεστασιά, όση απαλότητα μου επέτρεπε η ποιότητα κατασκευής μου και μια ημιτελή σιγουριά για όσο χωρούσα αυτό το σώμα μέσα μου. Σίγουρα δεν ήταν αρκετά, αλλά τα έδινα με όλη μου την αγάπη. Ποτέ δεν αμφισβήτησα αυτή την ύπαρξη. Ποτέ δε θέλησα να αντικαταστήσω αυτό το μωρό με ένα άλλο, που ίσως να μη μου τράβαγε τόσο βίαια τα μανίκια και ίσως να

μη με τέντωνε μέχρι εκεί που άντεχε η ραφή μου –μερικές φορές, μέχρι κι εκεί που δεν άντεχε πια. Εγώ ήθελα αυτό και μόνο, σα να το είχα επιλέξει ανάμεσα σε χιλιάδες, με την ψευδαίσθηση ότι μπορεί τελικά να το είχα επιλέξει ασυνείδητα. Κι ας ήξερα πως στην πραγματικότητα, δεν είχα καμία συμμετοχή σε αυτή τη μοιραία συνάντηση. Παρόλο που στην αρχή δεν ήθελα με τίποτα να γίνω κτήμα του ρυτιδιασμένου ζευγαριού, του παππού και της γιαγιάς, αποδείχθηκε ότι αυτοί οι άνθρωποι μου επεφύλασσαν την ομορφότερη εξέλιξη σε αυτή την ιστορία. Με προόριζαν να φροντίζω το εγγόνι τους, αυτό το πολύτιμο πλάσμα. Για εκείνους, έγινε πολυτιμότερο μετά το θάνατο της Αμαλίας. Για μένα ήταν έτσι εξ'αρχής.

Ζήσαμε αχώριστοι ένα μήνα και είκοσι ημέρες μόνο. Το σώμα του μωρού μεγάλωσε και δε μπορούσα πλέον να το καλύψω εγώ. Γι' αυτό και με αντικατέστησαν με άλλο φορμάκι. Όχι ένα, πολλά άλλα φορμάκια για να μην πω αμέτρητα και θεωρηθεί υπερβολικό. Όταν πια δεν το χωρούσα, ο Μηνάς συνήθιζε να με βάζει σαν υπόστρωμα, κάτω από το μωρό στο κρεβάτι για να είναι αρκετά ζεστό. Ακόμη και αυτό με ικανοποιούσε γιατί μπορούσα να το αγγίζω όλη τη νύχτα, κι ας ήξερα καλά πως το θρόνο μου τον είχα χάσει. Πολλές φορές τις νύχτες, με γράπωνε μέσα στον ύπνο του και με στριφογύριζε στα δάχτυλα και στο προσωπάκι του. Ξανάβρισκα τη χαμένη μου ευτυχία. Στη διάρκεια της μέρας, προσπαθούσα να κάνω τις ώρες να τρέξουν

πιο γρήγορα νοσταλγώντας τον πρώτο και μοναδικό μήνα που ήμασταν μαζί, το άφταστο δέσιμο που είχαμε και την αφελή πεποίθησή μου πως δε θα χωριζόμασταν ποτέ. Τα υπόλοιπα αντικείμενα του μωρού με ζηλεύαν και με συζητούσαν. Όχι ακριβώς εμένα δηλαδή, αλλά η θέληση του μωρού να είναι κοντά μου τροφοδοτούσε αυτό το μένος. Το λούτρινο αρκουδάκι με ανταγωνιζόταν θεωρώντας ότι η μορφή του είναι πιο ταιριαστή στο μωρό απ' ό,τι η δική μου. Εγώ εν τω μεταξύ, κρυφοκοιτούσα έξω από τη μπαλκονόπορτα για να δω αν είχε φύγει ο ήλιος, αν είχε επιτέλους νυχτώσει και ζύγωνε η ώρα να έρθει πάλι για ύπνο.

Το επόμενο καλοκαίρι, που ο ήλιος έγινε ξανά ανυπόφορος, το μωρό απέκτησε καινούριο κρεβάτι. Το αντικατέστησαν κι αυτό με ένα μεγαλύτερο, που θα το χωρούσε πιο άνετα καθώς είχε μεγαλώσει πολύ ως τότε. Εκείνο το καλοκαίρι ήταν που αποφάσισαν να μη με ξαναβάλουν κάτω από το μωρό γιατί είχε πλέον πολλή ζέστη κι αντί να του κάνω καλό, θα το έκανα να υποφέρει αν το ζέσταινα κι εγώ. Δε μπορούσα να το αποδεχθώ αυτό. Άκουσα μια φορά το Μηνά να λέει μπροστά μου πως θα το έσκαγα το μωρό. Ήθελα να αυτοαναφλεχθώ εκείνη τη στιγμή από τη δυστυχία μου, να γλιτώσω να μην ακούσω κι άλλα πικρά λόγια. Πώς μπορούσα να το σκάσω αφού το αγαπούσα τόσο πολύ; Δεν καταλάβαινα και δεν ήθελα και να μου εξηγήσει κανείς, μην και εξαφανιζόταν η άρνηση που είχα. Για μήνες

βολόδερα μες το δωμάτιο χωρίς να μπορώ να το αγγίξω. Κανείς δε με έπλενε πια, ήταν σα να μην υπήρχα. Το μωρό δε γύριζε να με κοιτάξει ούτε κατά λάθος, πόσο μάλλον να ζητήσει από κάποιον μεγάλο να με δώσει σε αυτό γιατί του έλειψα. Μου πήρε καιρό να συμβιβαστώ με την ιδέα ότι δεν είχα θέση πλέον κοντά στο μωρό. Όλη μου η έννοια ήταν να το φροντίζω και να ασχολούμαι μαζί του. Δε φανταζόμουν πως θα ερχόταν μια μέρα που αυτό δε θα ήταν πλέον αρκετό.

Ήρθε όμως αυτή η μέρα. Όχι μόνο με απομάκρυναν από το μωρό, με έβγαλαν κιόλας από το δωμάτιο όταν έκαναν εκκαθάριση στα ρουχαλάκια του. Όλα τα ρούχα του έτους που πέρασε τα χάρισαν σε άλλους ανθρώπους που είχαν επίσης αποκτήσει μωρά. Εμένα με κράτησαν γιατί ήμουν, λέει, το πρώτο του ρούχο, και θα ήταν κρίμα να μη με έχει όταν μεγαλώσει σαν ενθύμιο. Δεν ήξερα τότε τι σήμαινε αυτή η λέξη. Έμαθα στην πορεία και τώρα είμαι σε θέση να το εξηγήσω σε οποιονδήποτε με σαφήνεια. Ενθύμιο είναι κάτι που οι άνθρωποι αρνούνται να αποχωριστούν, αλλά αμελούν να φροντίσουν. Μόνο κάπου κάπου, ανοίγουν το κουτί που το φυλάκισαν, απλά για να βεβαιωθούν ότι βρίσκεται ακόμη εκεί...

Όταν πια το ανθρωπάκι έγινε άνθρωπος, ο μπαμπάς Μηνάς με ελευθέρωσε από ένα συρτάρι που ήμουν κλεισμένο για χρόνια και με έβαλε μέσα σε ένα κουτί να κάνω παρέα με μια κουδουνίστρα, δυο- τρία δόντια, μια τούφα απ' τα μαλλιά του

μωρού, κάτι φωτογραφίες και ένα μπουκαλάκι με περιέργη θηλή στην άκρη του. Χωρίς να το θέλει, με φυλάκισε. Το έδωσε στο ανθρωπάκι που είχε πια μεγαλώσει, αλλά εκείνο δεν άνοιξε το κουτί να με δει, παρά μόνο δυο φορές.

Την πρώτη φορά, δεν κατάλαβα ότι ήταν εκείνη, λες και ήθελε να μου κάνει έκπληξη. Δεν έμοιαζε σε τίποτα με το γκρινιάρικο πλάσμα που με φορούσε τόσον καιρό πριν. Τα μαλλιά της ήταν μακριά, αλλά ακόμη είχαν αυτό το κοκκινόχρυσο χρώμα. Τα χέρια της είχαν μεγαλώσει, ούτε κατά διάνοια δεν έφταναν πια να τα χωρέσω. Όταν άνοιξε το κουτί έτσι αποφασιστικά, κόντεψα να χάσω το φως μου. Είχα ξεσυνηθίσει να συναντιέμαι με τις κόρες του ήλιου, τις αχτίδες, και μου ήρθε πολύ ξαφνικό. Προσποιήθηκα όμως ότι ήμουν ατάραχο και κράτησα και λίγα μούτρα για να δείξω τον εγωισμό μου. Ούτε από το πρόσωπο τη γνώρισα όταν έσκυψε πάνω από το άνοιγμα του κουτιού. Μονάχα από τα μάτια της και τον τρόπο που με κοιτούσαν. «Αυτό είναι το πρώτο μου ρούχο», είπε σ' έναν άντρα που ήταν δίπλα της και με σήκωσε προσεκτικά να με βγάλει έξω από το κουτί. Με ακούμπησε πάνω στα πόδια της και τέντωσε όλες τις άκρες μου, όπως έκανε κάποτε η ηλικιωμένη κυρία που με αγόρασε. Πόσο ήθελα να μπορούσαμε ακόμα να χωρέσουμε ο ένας μέσα στον άλλο... Στεκόταν και με κοίταζε χαμογελώντας. Κι αυτό, ήταν το «μέσα από την ψυχή» χαμόγελο, που δε μπορείς να μπερδέψεις με τα άλλα.

Το πρόσωπό της ήταν πιο μεγάλο και το δέρμα της είχε κάτι κόκκινες τελείες που ενώνονταν μέχρι τη μύτη. Τα μαλλιά της είχαν το ίδιο κοκκινόχρυσο χρώμα και από τα αυτιά της κρέμονταν κάτι ασημένιες μπάλες που αντανακλούσαν φως επάνω μου. Μύριζε διαφορετικά, αλλά και πάλι ωραία. Φαίνεται ότι με τα χρόνια βαραίνει η μυρωδιά. Τότε ήταν απαλή και άφηνε μια αίσθηση αθωότητας. Τώρα μύριζε οινόπνευμα και κάτι άλλο, γοητευτικό και ώριμο, αλλά εξίσου γαλήνιο με τότε.

Πέρασε μια αιωνιότητα μέχρι να την ξαναδώ. Περίεργη συνάντηση. Όλα τριγύρω είχαν αλλάξει, κι εγώ ένιωθα άβολα που είχα μείνει ίδιο. Τα μαλλιά της είχαν γίνει άσπρα, όπως ήμουν εγώ στη νεότητά μου, αλλά η μυρωδιά της είχε γίνει ακόμη πιο βαρεία. Ακόμη και η φωνή της είχε γίνει πιο βαρεία, τα μάτια της ήταν αχνά. Δε θα μπορούσα όμως να μην την αναγνωρίσω. Εξάλλου, η ατμόσφαιρα ήταν σαν να μην είχε περάσει ούτε μια μέρα από τότε που με φορούσε. Άφησε το κουτί ανοικτό για πολλή ώρα. Όταν έσκυψε πάνω από αυτό, με έσφιξε και με έβρεξε ελαφρώς με τα δάκρυά της, όπως κάποτε είχε κάνει η γιαγιά της τη μέρα που με πήγε σπίτι. Πριν ξανακλείσει το κουτί, άφησε ανάμεσα σε μένα και τα υπόλοιπα αντικείμενα που με συντρόφευαν, ένα γράμμα κι ένα πάκο χαρτονομίσματα. Με το καπάκι κλειστό πια και απευθυνόμενη στο κουτί, ακούστηκε η φωνή της σιγανή και για πρώτη φορά, χωρίς γρέζι:

«Εσύ που καταγράφεις, υποσχέσου μου ότι θα διηγηθείς την ιστορία».

Εκείνη ήταν και η τελευταία φορά που την είδα ή που την άκουσα. Και παρόλο που ήξερε, δεν ξεστόμισε κανένα αντίο. Μου φαίνεται ότι έχει περάσει υπερβολικά πολύς καιρός από τότε. Έχω όμως γεράσει, κι ίσως να έχω χάσει την αίσθηση του χρόνου. Δε μπορώ πια να έχω εμπιστοσύνη στην κρίση μου, οι ραφές μου παραπαίουν προσπαθώντας να κρατηθούν κι είμαι τόσο γαριασμένο που δεν ξέρω πια πόσο θ' αντέξω. Δεν έχω πάψει ωστόσο, να περιμένω να την ξαναδώ. Αναρωτιέμαι αν έκανα κάτι κακό και δεν θέλει ούτε να με δει. Μα αν είναι έτσι, αν όντως είχε παράπονο και δε μου τό'πε, γιατί μου στέρησε και τη δυνατότητα να επανορθώσω; Κι αν πάλι δεν είναι έτσι, με τόσα κομμάτια που μου λείπουν, γιατί αναρωτιέμαι ακόμη;

Κάποιες μέρες αποφασίζω ότι δεν θέλω πια να ανοίξει το κουτί. Ντρέπομαι να με δει σε αυτή την κατάσταση κι απ' την άλλη πλευρά, είναι ο μόνος τρόπος να αποδεχθώ το τέλος, να πάψω να παρατείνω το μαρτύριό μου. Πότε πότε εκνευρίζομαι που δεν κάνει την παραμικρή προσπάθεια να ανοίξει το κουτί ενώ εγώ είμαι εδώ, χωρίς να αντιστέκομαι. Θυμώνω μαζί της που δε σκέφτεται πως, όταν θα' ρθει η μέρα να φύγει για τα καλά, όπως όλοι οι άνθρωποι που γερνούν, εγώ θα μείνω πάλι μόνο μου εδώ, μες την ανία και χωρίς δίχτυα ασφαλείας, όπως έχουν οι άνθρωποι. Κάποιες άλλες μέρες όμως, μου λείπει τόσο

η ύπαρξή της που θέλω να φυτρώσουν χέρια και πόδια στις άκρες μου, για να μπορέσω να βγω έξω και να την ψάξω. Κι ας ξέρω πως θα με προτιμούσε μόνο αν με χωρούσε ακόμα, αν είχα το μέγεθος και τη μορφή που έπρεπε. Σκέφτομαι πως, παρά την παραμέλησή της, την είδα ως γκρινιάρικο μωρό, ως συνειδητοποιημένη γυναίκα, ως συναισθηματική γριά, χωρίς να επιτρέψω να χαλάσει ούτε μια κλωστή μου απ' αυτές που την άγγιξαν. Και παρότι είμαι ένα απλό κομμάτι ύφασμα, μπορώ να σας πω με σιγουριά ότι αυτό ήταν το πιο δύσκολο που κατέκτησα σε όλη τη διαδρομή μας. Εκείνες τις μέρες μού φεύγει ο θυμός, οι ραφές μου ξαναγιάνουν κι ενώ οι πιθανότητες εξακολουθούν να είναι εναντίον μου, παρασύρομαι και παρακαλάω για ένα θαύμα.

«Παιδιά μου,

όπως δεν ήθελα ποτέ να σας γίνομαι εγώ βάρος, το ίδιο ισχύει και για τα πράγματά μου. Έτσι κι αλλιώς, ό,τι χρειαζόμουν το έχω πάρει μαζί μου. Στο φάκελο θα βρείτε αρκετά χρήματα – ξέρετε γιατί.»

Ένας μεσήλικας που έβλεπα για πρώτη φορά, έβαλε πίσω στο φάκελο το γράμμα και έκλεισε ξανά το κουτί. Ούτε που πρόλαβα να σκεφτώ. Η κουδουνίστρα που ήταν δίπλα μου ταράχτηκε τόσο από το κούνημα, που άρχισε να φωνάζει - χρόνια είχα ν' ακούσω τη φωνή της, νόμιζα ότι είχε πάρει όρκο σιωπής. Η τούφα από τα μαλλιά του μωρού με γαργαλούσε στη δεξιά μασχάλη και τα δόντια πηγαινοέρχονταν μέσα στο κουτί σαν πετρούλες που κατρακυλούσαν. Ακούγονταν φωνές αλλά δε μπορούσα να διακρίνω τι έλεγαν.

Δεν πέρασε πολλή ώρα και το καπάκι ξανάνοιξε. Ήλιος! Για φαντάσου, μετά από τόσο καιρό! Δεν ήξερα καν ότι υπήρχε ακόμα και τον καλοδέχτηκα. Πάνω από το ανοικτό κουτί ήταν τώρα ένας τύπος ντυμένος στα μαύρα, με ασορτί καπέλο και κοσμήματα κρεμασμένα στο λαιμό του, που επίσης δεν είχα ξαναδεί. Από το κάτω μέρος του προσώπου του κρεμόντουσαν άσπρες κλωστές, πολύ διαφορετικές από τις δικές μου. Τον αντιπάθησα αμέσως, γιατί κουνούσε από πάνω μας ένα άλλο κόσμημα που κρεμόταν με αλυσίδες από το χέρι του κι έβγαζε καπνό. Μου φαινόταν απειλητικό κι είχε μια περίεργη μυρωδιά που με ζάλιζε. Παράλληλα, μουρμούραγε ακαταλαβίστικα πράγματα κι αυτό που ήταν γύρω του δεν έμοιαζε με το δωμάτιο, αλλά με τη θέα που είχα στα νιάτα μου, όταν βρισκόμουν στο κατάστημα και χάζευα τον ουρανό στο πάνω μέρος της βιτρίνας. Ωραίος τύπος ο ουρανός αλλά λιγάκι

κυκλοθυμικός. Έπρεπε να είσαι προετοιμασμένο για τις αλλαγές του, άλλοτε πεντακάθαρος κι άλλοτε συννεφιασμένος, δε μπορούσες να προβλέψεις τις διαθέσεις του.

Δεν πρόλαβα να τελειώσω τη σκέψη μου. Κάποιος αναποδογύρισε το κουτί και πέσαμε όλα τα πράγματα μαζί μέσα σε ένα άλλο κουτί, κρύο και άδειο. Από πάνω μας έπεσαν και κάτι άλλα πράγματα, βαριά, με περίεργο σχήμα. Μας συστήθηκαν ως οστά. Κι αυτά σα γαριασμένα ήταν στο χρώμα, μου έμοιαζαν σε αυτό. Περιέργως, το βάρος τους δε μ' ενοχλούσε, ούτε ο χώρος που έπιαναν. Κι επειδή με διαπέρασε η οικειότητα, δε μ' ενδιέφεραν ούτε οι συστάσεις που έκαναν.

Ξανά σκοτάδι. Και μια γνώριμη καθησυχαστική μυρωδιά που πλημμύρισε το σιδερένιο κουτί... είναι το τελευταίο πράγμα που θυμάμαι, γιατί αμέσως μετά ένιωσα την ανάγκη να αφεθώ πια σ' αυτή την ανέλπιστα ασφάλεια, επ' άπειρον.

ISBN: 978-618-00-0796-1